

GRUNDEN FÖR EN LYCKAD APPORTERINGSTRÄNING

Susanna Hallgren

Det finns många olika sätt att se på hundträning och hur man bör träna sin hund och det finns många som vill dela med sig av sitt sätt att se på saken. Plocka russin ur kakorna från alla råd du får och sätt ihop din egen träningsfilosofi. Här kommer jag att presentera lite av mitt tänk kring jaktträning och hur man kan lära in och träna dess olika delar. Hoppas att du hittar några russin...

Hur bygger man upp en god apportör?

En bra grundrelation

En bra grundrelation är grunden för allt vi vill göra med våra hundar. En bra relation präglad av förtroende, trygghet, närhet, kontakt och en vilja att samarbeta med sin förare. En relation där matte/husse är den naturliga innehavaren av flockledarrollen. Hunden *vill* följa matte/husses initiativ och litar på dennes kompetens som ledare.

Samarbetsvilja

Till en viss del är samarbetsviljan förutbestämd av arvet. Men det gäller ju att förvalta arvet på bästa sätt. Att stimulera och utveckla hundens samarbetsvilja är därför viktigt. Hunden behöver få lära sig att samarbete lönar sig, d v s att det leder till något positivt.

Apporteringslust

Även apporteringslust är en medfödd egenskap, som kan förvaltas på olika sätt. Att uppmuntra hundens spontana lust att apportera och träna på ett positivt och motiverande sätt är viktigt för att utveckla hundens apporteringslust i rätt riktning.

En god jaktlydnad

Jaktlydnaden handlar för mig i huvudsak av fyra grundstenar – passivitet, stadga, jaktfot och följsamhet. En god jaktlydnad är en viktig grund för att lyckas i den fortsatta träningen.

Grundläggande apporteringsträning

Grundläggande apporteringsträning handlar om att lära hunden att apportera och att leverera apport till oss. Att arbeta för oss i sitt apporteringsarbete och inte för sig själva. Här inryms även viltintresse.

Grundläggande momentträning

Grundläggande träning av de olika momenten – markering, dirigering och fritt sök. Denna del handlar om att skapa bra förutsättningar för fortsatt träning, att skapa en förståelse för de olika momenten och att hitta en balans i träning och upplägg.

Avancerad momentträning

För de som har alla grunder på plats och som har kommit en bit på väg i sin momentträning. Mer avancerad träning av markeringar, dirigering och sök och mer avancerad träning när det gäller miljöer och störningar.

I denna artikel kommer jag att ta upp två viktiga delar i byggarbetet:

- En god jaktlydnad
- Grundläggande apporteringsträning

EN GOD JAKTLYDNAD

En god jaktlydnad är en viktig grund för att lyckas i den fortsatta träningen. För mig består jaktlydnaden i huvudsak av fyra grundstenar

- Passivitet
- Stadga
- Jaktfot
- Följsamhet

Alla dessa delar handlar om hur vi skapar förutsättningar för att kunna styra hundens bild av vad arbetet går ut på och den iver och de förväntningar de kan skapa och istället skapa kontroll och följsamhet i alla lägen. Ordning och reda i alla lägen skapar bästa möjliga förutsättningar för ett bra samarbete.

PASSIVITET

För att spara på energin är det viktigt för hunden att kunna koppla av och vara passiv mellan aktivitetspassen. Dessutom ska hunden kunna vara tyst, något som inte alltid är så lätt. Har jag en het hund måste jag hitta ett sätt att få kontroll på och kunna rikta hundens energi åt rätt håll, dvs på att arbeta när man *får* arbeta och att *inte* försöka få arbete när man *inte* ska arbeta.

Att kunna koppla av

Att lära hunden att koppla av och spara på sina krafter till dess att de verkligen behövs är en viktig del. Försök så tidigt som möjligt hitta rutiner för hur ni kan träna på att koppla av. Inledningsvis är det något som ni kan göra hemma i störningsfri miljö, men med målet att det även ska fungera ute i olika miljöer, även i samband med träning.

Ryggsäcken

Eva Bodfäldt har utvecklat en övning hon kallar för ryggsäcken. Den går ut på att hunden själv ska förstå att det lönar sig att bli lugn och passiv. Sitt ner och ta in hunden mellan dina knän på ett lugnt och tryggt sätt. Håll ena handen under hakan eller på bröstet på din hund. Släng ut en godisbit någon meter framför hunden. Håll i din hund tills du känner att den "ger upp" och slappnar av. Belöna med att ge ett varsågod på godisbiten. Börja träna i lugn och störningsfri miljö. När hunden behärskar det kan du successivt söka upp mer störningar och allt svårare miljö.

Belöna lugn

Uppmärksamma och belöna hunden när den är passiv och lugn med ett lugnt och lågmält "bra" gärna kompletterat med en godisbit. Att belöna för att hunden är passiv är något som kanske inte känns helt naturligt. De flesta av oss är mer inriktade på att belöna aktiva beteenden, men det kan vara bra att även lära hunden att passivitet lönar sig. Det är både svårt och krävande att vara passiv och är väl värd all belöning. Att äta har dessutom en lugnande effekt.

Att kunna vara tyst

Pip/oljud ska inte löna sig – pip ger *aldrig* någon aktivitet, tvärtom. Vänta ut hunden (om det går) och beröm lugnt när den blir tyst. Skapa inte en dialog – svara inte hunden när den piper/låter!

Om du har en hund som piper - undvik alltför hetsande situationer, som riskerar att öka på pipet/ljudet. Skapa en lugn träningsmiljö och träna med kvalitet, ensamma eller med assistans av träningskompisar. Träna upp hundens förmåga att vara passiv och att vänta på sin tur, i många olika miljöer. Målet är att kunna koncentrera sig och vara följsam i alla olika situationer och miljöer.

Förväntan och iver

Pip och annat oljud handlar oftast om för hög förväntan. Förväntan och iver är ok så länge hunden är samlad/fokuserad och med rätt attityd och är effektiv i sitt arbete. Men när ivern blir för stor störs koncentrationen och hunden kan dels bli splittrad och ineffektiv i sitt arbete och dels börja pipa eller gå ur hand. Det är viktigt att bli medveten om vad som skapar förväntan och iver och att hitta en balans i sin träning.

För lätta uppgifter kan ofta orsaka för mycket iver, medan mer krävande utmaningar kan få hunden att samla ihop sig och koncentrera sig bättre. Även här är det viktigt att hitta en balans i sin träning med lagom svåra och utmanande uppgifter, som får hunden att samla ihop sig och koncentrera sig.

Flera områden/flera uppgifter

Ett effektivt sätt för att skapa koncentration är att ha flera områden/flera uppgifter på gång. Ett exempel på träningsupplägg kan vara att förbereda två eller fler dirigeringsområden, ett sökområde och en eller flera minnesmarkeringar, som hunden får hålla i minnet till dess de blir skickade på den. Hunden får hänga med när alla områden förbereds, men får bara jobba på det som du skickar den på. På det sättet kommer hundens koncentration att öka genom att den måste ha koll på flera områden. Samtidigt tränar vi hundens följsamhet genom att vi styr vilja uppgifter de får jobba med.

Träningspass förpackade i lugn

Genom att ta för vana att alltid börja och avsluta ett träningspass med en lugn stund innan ni påbörjar träningen och innan ni går hem eller går till bilen kan du förpacka ditt träningspass med lugn. Om man är ute på ett längre träningspass kanske det kan vara bra att ta en lugn paus någonstans mitt i träningen också, i kombination med fika för de tvåbenta kanske?

STADGA

Med stadga menas att hunden ska klara av att stanna kvar även med störningar runt omkring sig, något som är användbart även i vardagslydnaden, men extra viktigt inom jaktlydnaden. Ju hetare hund, ju högre krav på stadgan. Här lönar det sig verkligen att vara lite petig i sin träning.

Hålla sig/stå emot frestelsen

Stadga handlar i grunden om att hålla sig och stå emot en frestelse. Med hjälp av omvänt lockande kan jag lära hunden att stadga och passivitet lönar sig. Jag lär hunden att man får det man vill ha genom att låta bli att försöka ta det man vill ha, d v s jag belönar stadga och passivitet.

Exempel) Ha en godisbit i handen, håll handen öppen och håll den framför hunden på 1-2 dm avstånd. Om hunden försöker ta godisbiten – stäng handen (utan att dra undan handen), öppna den därefter igen. Om hunden försöker ta den – stäng handen igen och öppna igen. När hunden istället för att försöka ta den blir stilla – belöna.

Stanna kvar

Att lära sig stanna kvar är nåt våra hundar behöver kunna i många situationer, däribland i jaktträningen. Var noga i din träning och lär hunden att stanna kvar exakt där du lämnade den är viktigt. Det är inte ok att smyga fram. Var tydlig när du lämnar hunden, tala om för hunden när den gör rätt med lugnt beröm. Tala även om för hunden om den gör fel, exakt i det ögonblick den är på väg att göra fel. Du behöver inte bli arg, men tala om att det blev fel, gå tillbaka och gör om. Omvänt lockande kan även vara användbart för att lära hunden stanna kvar.

Tryck/mottryck

Med hjälp av att trycka/putta på hunden kan vi få hunden att hålla/trycka emot och på så sätt bli ännu stadigare. Att använda detta i sin träning är ett effektivt sätt att få hunden att förstå vikten av att vara helt stadig och stilla. Testa hur mycket hunden håller/trycker emot genom att ha hunden sittande vid din sida, lägg en godisbit framför den utom räckhåll, lägg handen på hundens rygglut och tryck/putta hunden framåt. Känn hur hunden håller emot och belöna med ett ”varsågod” på godisbiten.

Störningar

När hunden behärskar stanna kvar kan du börja lägga in lite lätta störningar. Arrangera störningar du själv kan styra över. Kommendera hunden att stanna kvar, gå i en båge framför hunden och släng/släpp en eller flera bollar eller dummies, som du sen lugnt går och plockar upp själv. Anpassa nivån på övningen så att hunden lyckas, samtidigt som ni ändå tänjer gränsen för vad hunden klarar.

Om hunden reser sig, markera snabbt med rösten att hunden gör fel, gå fram och sätt hunden på samma plats som tidigare och upprepa övningen. Eventuellt kanske du bör minska svårighetsgraden något om det var för svårt för hunden. Gå gärna tillbaka till hunden lite då och då och belöna lugnt med en liten godisbit, utan att avbryta övningen. Du kan även låta hunden sitta vid din sida och låta en kompis gå och slänga/släppa bollar, enligt samma princip. Målet är att hunden ska förstå stanna kvar så väl att den klarar det oavsett störning och oavsett var du befinner dig.

JAKTFOT

Jaktfot handlar om att få till en stabil transport med sin lösa hund vid vänster sida. Det är inget tävlingslydnadsfot, med den precision som där krävs. Hunden ska vara följsam och kunna gå stadigt vid förarens vänstra sida oavsett vad som händer runtomkring. Samtidigt ska den vara uppmärksam på det som händer, även det till skillnad från tävlingslydnadsfot där man gärna vill ha en hund som håller ögonkontakt med sin förare. Jaktfot handlar om att befinna sig vid sin förarens vänstra sida tills dess att man får kommando att göra något annat, helt enkelt.

Position

Att lära hunden att hitta position vid vänster sida, att hålla position och att snabbt kunna vända sig i olika riktningar kan man till stor del göra på samma sätt som i tävlingslydnadssträningen. Med hjälp av positionsövningar kan man lära hunden att det är lönsamt att söka upp och hålla sig vid förarens vänstra sida. Inledningsvis kan man styra in hunden i position med hjälp av en godisbit. När hunden börjar lära sig vad det handlar om jobbar man successivt bort hjälperna. För att rikta fokus utåt istället för mot föraren kan man t ex använda en godisskål som man ställer framför hunden. När hunden kommit in i position och har fokus mot skålen – låt hunden få ett ”varsågod”.

Gå mot en skål

En av mina favoritövningar med valpar och unghundar är att använda måltiderna och matskålen till en enkel övning – att komma in i position, titta mot skålen, stå stilla och hålla fokus på skålen ger ”varsågod”. När hunden klarar detta utvecklar jag den till att börja gå några steg mot skålen. Viktigt är att hunden anstränger sig för att hålla position och fokus. Att själv gå långsamt och smygande är ett effektivt sätt att få hunden att anstränga sig lite extra.

Gå mellan två skålar eller dummies

Inledningsvis kör jag denna övning med godisskålar. Därefter byter jag ut skålarna mot apporter som jag först lägger ut och längre fram kastar ut. Upplägget är detsamma oavsett om du kör med skålar eller dummies. Jag använder gärna kortkoppel på hunden för att slippa hålla koll på hunden och istället vara lugn och tydlig i mitt kroppsspråk.

Ha hunden i position vid vänster sida. Ställ ut en skål framför er och lägg i en godisbit, vänd bort från skålen och gå i motsatt riktning ca 25 meter. Ställ ut skål nummer två och lägg i en godisbit, vänd bort från skålen och gå mot den först utställda skålen. Om hunden går i en bra position vid din vänstra sida, med fokus framåt mot skålen ni är på väg mot – ge hunden ett ”varsågod”. Om hunden inte går i en bra position, har fel fokus eller kanske är lite för het i ditt tycke –

gör helt om och gå mot skål nummer två istället. Efter att hunden fått varsågod mot en skål, fånga upp hunden, gå fram till skålen och fyll på och vänd därefter bort och gå i motsatt riktning. Det ska alltid finnas godis i båda skålarna.

I denna övning kan du även träna hundens följsamhet i olika tempon. Växla tempo och låt hunden anpassa sig till ditt tempo. När den anpassar sitt tempo och faller in i position vid din sida – belöna. Genom att aktivt träna hundens följsamhet kan vi lära hunden att följa oss, och inte hamna i situationen där vi som förare börjar följa hunden. Jag tror många känner igen sig i att ha man har börjat följa hunden för att dölja sitt bristande jaktfot. Men med ganska enkel träning kan vi träna hunden till att bli en mer följsam hund.

Vana

Om man redan tidigt tar sig vanan att alltid ha hunden vid vänster sida när man ska ut och träna jakt, lös eller i koppel/kortkoppel, kan man med hjälp av vanans makt lära hunden att hålla sig vid vänster sida. Låt hunden gå jaktfot vid din sida när du är på väg ut och träna, när du förbereder övningar eller rekar terrängen. Att börja varje träningspass med minst en kvarts fotgående kommer garanterat ge resultat. För att slippa hålla koll på hunden och kanske gå och tjata på hunden kan det vara bra att ha ett kortkoppel på.

FÖLJSAMHET

Följsamhet handlar om att följa sin förare i alla lägen. Att vara följsam i jaktfot, att vara följsam vad hunden ska fokusera på för stunden, att låta sig styras mot det föraren vill, att kunna släppa en sak och fokusera på en annan.

Hundens förmåga att koncentrera sig på det som är viktigt och på hundens förmåga att med lätthet kunna skifta från en viktig sak till en annan är en viktig grund i följsamheten. En hund som försöker hålla koll på allt samtidigt kommer troligen att bli splittrad och misslyckas med sin uppgift, medan en hund, som med hjälp av sin förare och ett visst mått av följsamhet kan växla mellan de olika händelserna på ett samlat och fokuserat sätt, troligen kommer att lyckas med sin uppgift. Och den sistnämnda kommer framförallt att orka arbeta längre och kommer att klara av mer påfrestande situationer.

Styr vad hunden ska fokusera på

Genom att styra vad hunden ska fokusera på får jag en följsammare hund som blir van att följa mig och fokusera på det som jag anser viktigast, istället för att försöka räkna ut vad som kommer att hända närmast och ta egna initiativ. Att styra vad hunden ska fokusera på kan även innebära att utsätta hunden för störningar, som den ska sortera bort.

Ett exempel på sådan övning är klockan. Om du har apporterna utlagda klockan 12, 3, 6 och 9 och står vid mittpunkten och skickar hunden mot klockan 12 innebär det att hunden måste sortera bort de närmaste apporterna, d v s klockan 3 och 9. Om du ser till att alla fyra apporterna alltid ligger ute, innebär det att hunden varje gång måste "välja bort" tre av fyra för att ta den jag vill.

Släpp och fokusera om

En grundläggande förmåga hunden behöver för att kunna vända bort från något som hänt (t ex en fallen markering) är att kunna släppa en retning, följa sin förare därifrån och fokusera om på något annat - att kunna släppa och fokusera om. Det är något man kan behöva träna på och det är viktigt att få till det på ett sätt som inte skapar frustration hos hunden.

När jag börjar träna en sådan sak gör jag det i betydligt enklare situationer än med en fallen markering. Jag kan exempelvis ha hunden vid min sida, lägga ut en apport på ett ställe, vända bort från den, gå 10-20 meter åt ett annat håll och där lägga ut en annan apport, som vi sen vänder ifrån. När hunden följer mig från den sist utlagda apporten skickar jag hunden mot den först utlagda. När detta fungerar avancerar jag svårigheten med att börja släppa dummiesarna istället för att lägga dem ner och efter det börjar jag kasta dem. Jag ökar alltså retningen för hunden och höjer på så sätt svårighetsgraden och ökar då även hundens förmåga att kunna släppa en retning för att följa mig i en ny riktning.

GRUNDLÄGGANDE APPORTERINGSTRÄNING

En viktig grundsten i arbetet att bygga upp en god apportör är att få till en bra apportering. Med bra apportering menar jag att hunden söker rätt på, hittar, griper (utan tvekan eller uppmaning), levererar och lämnar av de apporterna den finner till sin förare, såväl dummies som vilt.

- Hitta
- Gripa
- Leverera
- Lämna av

HITTA

Viljan att hitta är en viktig förutsättning till att det ska resultera i någon apportering. Hur stark denna vilja är beror dels på arv, men givetvis även på hur vi tränar och uppmuntrar den.

Motivation

Motivation är A och O. Hunden ska tycka att det är det roligaste som finns att vilja hitta det där magiska föremålet, oavsett om det är en dummy eller ett vilt. Sökövningar kan vara ett bra sätt. Hunden ska ha en hög motivation att gå ut i området och söka. Ladda området när du går ut och gömmer apporten. Ju duktigare hunden blir på att söka rätt på apporten, desto svårare kan du gömma den. Motivationen att gå ut och söka ska dock fortfarande vara hög. Balansera övningen så att den blir lagom svår. Hunden ska jobba med bibehållen motivation och inte tröttna.

Vår respons när de väl har hittat något och kommer in med det kommer att påverka hur hög motivationen kommer att vara kommande gånger de ska ut och söka. Den ska förstå hur himla duktig den är som hittat det där magiska föremålet.

GRIPA

När hunden hittat en apport är nästa steg att spontant, utan tvekan eller uppmaning, gripa apporten. Även här handlar det dels om arv, men givetvis även på hur vi tränar och uppmuntrar hundens apporteringslust. Det kan vara en självklarhet att gripa snabbt om det rör sig om en tennisboll eller ens egen dummy, men för vissa hundar kan det räcka med att det ligger någon annans dummy därute för att gripandet ska bli lite tveksamt. Hur kan vi då träna och uppmuntra snabba och bra gripanden? För mig handlar det mycket om att hitta rätt fokus hos hunden och om att förstärka rätt beteende.

Gripandet

Hur själva gripandet av apporten ser ut kan variera mycket. Snabbt eller långsamt? Med eller utan tveksamhet? Spontant eller efter påverkan från förare?

Att hunden hänger över apporterna är inte helt ovanligt. Händer det på jaktprov så blir förklaringen bristande apporteringslust. Och visst kan det handla om det, men ibland undrar jag vad som fanns där från början och vad som är inlärt. I all välmening tror jag att vi ibland råkar lära våra hundar vissa felbeteenden, som t ex att hänga över apporterna.

Vänta ut och belöna

Ofta ackompanjerar vi hundens försök att gripa med glada heja-rop i ett försök att få hunden att gripa föremålet. Jag tror mer på att ha en mer lågmäld profil. Att vara tyst och passiv tills hunden har gripit föremålet och då släppa loss glada hurra-rop, för att tala om för hunden hur himla duktig den är. Det är väldigt lätt att fastna i ett beteende där man måste peppa hunden, eller i värsta fall kommendera hunden, för att den ska ta föremålet. Vänta på att hunden självständigt griper föremålet och när den gör det får du agera istället. Ge den då rikligt med beröm, vänd på klacken och spring åt andra hållet med glada hurra-rop, ta fram stora korvpåsen eller hur du nu själv väljer att belöna. Hunden har gjort något bra och den ska få veta det.

Löst/slarvigt grepp

Vilket typ av grepp hunden tar kan även det variera. Mjukt eller hårt? Löst och slarvigt eller rejält? Att hunden griper apporten lite löst och slarvigt är ett relativt vanligt problem. Det finns många varianter på hur det är möjligt att bära en dummy eller ett vilt – i yttersta hörnet på dummyn, i vingspetsen eller stjärten på fågeln eller varför inte i svanstippen på kaninen. Allt är möjligt, men det är inte lika effektivt som när man tar ett rejält grepp över hela dummyn eller hela kroppen på viltet. Givetvis vill vi alla ha det där rejäla greppet.

Träna med många olika slags föremål. Det behöver inte vara bara apporteringsföremål, det kan vara alla möjliga slags föremål. Försök få hunden att inse nyttan av att hitta en bra tyngdpunkt. Att träna med stora, tunga dummies kan få en hund med ett löst grepp att ta ett bättre grepp.

Ett annat sätt att få hunden att ta ett mer rejält grepp är att träna i svåra terränger, där de för att lyckas få med sig föremålet måste ta ett rejält grepp, annars kommer de att tappa det. En stor dummy i en backig skogsterräng kan vara ett bra sätt.

Hårt grepp/lek och tugg

När hunden har ett hårt grepp, leker med eller tuggar på apporterna kan det handla om arv, relationsproblem eller tveksamheter inför arbetsuppgiften. Men ofta handlar det om att hunden har fel fokus för uppgiften. Det är troligen för mycket jaktlust inblandat. Om det i sin tur handlar om hur övningen är upplagd eller på hundens ”tolkning” av övningen kan säkert variera.

Försök att få hunden att byta fokus. Istället för att tänka ”jaga efter” och ”leka/döda” ska hunden tänka ”leverera” och ”belöning”. Genom att bryta ner apporteringen till endast ett gripande, utan att ”leta efter” eller ”jaga efter”, kan vi fokusera på och träna enbart att gripa. Hunden ska lära sig att det är lönsamt att gripa – matte/husse blir nöjd och man kan få belöning om man griper på ett korrekt sätt. Med korrekt sätt menar jag att hunden griper utan tugg eller lek.

Gripa-övning med synlig belöning

”Plocka upp den så får du det här!”. En form av problembaserad inläring där hunden ska lista ut att man genom att gripa föremålet får den synliga belöningen. Sitt på marken mitt emot hunden. Håll en synlig belöning i öppen hand och lägg ett apportföremål framför hunden. Hunden får gärna vara mer fokuserad på belöningen. Hindra den dock från att ta belöningen i förtid genom att stänga handen när den försöker ta den och öppna därefter handen igen. Om hunden lyfter föremålet – ge belöningsignal och ”Varsågod”.

Du kan göra samma övning med hjälp av att hålla i föremålet, istället för att lägga det på marken. Här kan du även variera hur högt eller lågt du håller föremålet och belöningen, vilket påverkar hur hunden kommer att gripa och var hunden kommer att rikta sin förväntan på belöning. Att den riktar sin förväntan på belöning uppåt kan vara till hjälp för den kommande avlämningen.

Den här övningen kan med tiden byggas vidare till att bli en ”hålla fast” och ”lämna av” övning. Men ha inte för bråttom. Det kan vara värt att träna och belöna just gripandet lite extra. Själva gripandet är lite A och O i apporteringen. Att belöna gripandet kommer även att betala igen sig när det gäller inlevereringen.

LEVERERA

När hunden har hittat och gripit apporten ska den leverera den funna apporten till sin förare. Något som inte alltid är helt självklart för alla hundar. Relation och förtroende är viktigt när det handlar om hundens vilja att leverera saker till oss. Många hundar är lite egoistiska och vill ha föremålet för sig själv. De är misstänksamma och tror att vi ska ta det roliga föremålet ifrån dem (vilket vi ju faktiskt slutligen också gör).

Komma in nära

Försök arbeta upp hundens förtroende för dig och uppmuntra hundens vilja att leverera saker till dig. När hunden kommer in till dig med ett föremål, rör dig ifrån hunden och locka in den nära dig. Ta emot hunden och beröm den så länge den har föremålet kvar i munnen. Gör inte en stor affär av avlämningen. Så länge hunden kommer emot dig och vill komma in nära dig med föremålet i munnen är de jätteduktiga. Ha inte för bråttom att ta föremålet från hunden.

Kroppsspråk

Försök även att tänka på ditt kroppsspråk. Ofta kan vi verka mer hotfulla än vad vi avser att vara. Försök att se dig själv ur hundens perspektiv och fundera på hur den kan uppfatta dig och ditt kroppsspråk. För känsliga hundar är detta extra viktigt att tänka på. Ett exempel på vad hunden kan reagera på är om vi böjer oss över den när vi ska ta emot apporten. Våra händer är ofta ”bovar i dramat”. Undvik att agera målvakt, d v s ta föremålet från hunden så fort som möjligt innan de släpper det. Håll istället dina händer nära kroppen och locka hunden att komma in nära dig.

Föremålsintresse kontra vilja att leverera

Undvik att stå vid hunden och slänga ut apport/föremål som du vill att hunden ska hämta. Lagg hellre ut apporterna/föremålen eller gå ut och kasta föremålen åt sidan. När du slänger ett föremål som hunden ser försvinna bortåt lockar du fram jaktbeteendet i hunden, och därmed föremålsintresset, vilket kan göra det svårare att få hunden att leverera in föremålet till dig.

Det är viktigare att arbeta med viljan att leverera än med föremålsintresset. Oftast är föremålsintresset tillräckligt stort ändå, åtminstone när det gäller dummies.

LÄMNA AV

Att målmedvetet och fokuserat komma ända fram till mig och generöst bjuda mig apporten. Att sedan stadigt hålla fast till dess att jag fått ett bra grepp om apporten. ”Tack!” Så ser min ideala bild av en bra inlevering och avlämning ut.

Godis som hjälpmedel och störning

Att använda godis som hjälpmedel är en självklarhet för mig. Vad som är viktigt när man tränar med godis är dock att man är medveten om vad man vill belöna och att man lyckas tima sina belöningar så att det är just det man vill belöna som verkligen blir belönat.

När det gäller avlämning använder jag godis både som belöning och som störning. Jag lär mina hundar att för att få godisbiten måste man hålla kvar apporten tills dess att jag tar apporten. Om de släpper apporten för tidigt blir det ingen belöning. Om vi utgår från den ”gripa övning med synlig belöning”, som jag tidigare presenterade, så kan den utvecklas till en ”hålla fast” och ”lämna av” övning.

Handtarget

Ett väldigt effektivt verktyg för att få bra avlämningar är så kallad handtarget. Handtarget går ut på att lära hunden trycka in nosen i vår handflata för att få en belöning. Från början handlar det om att förstå vad som krävs för att få belöningen, d v s att dutta eller trycka nosen i handflatan. När hunden har förstått det kan vi höja kriterierna för belöning genom att bara belöna de bättre försöken, när hunden trycker hårdare eller eventuellt längre. Denna höjning av kriterier ska vi göra stegvis i lagom takt så att hunden förstår vad som krävs. Precis som i gripa-leverera övningen med synlig belöning använder jag synlig belöning även när jag lär in och tränar handtarget och använder belöningen som störning även här.

Avlämningen är sista delen i en kedja av beteenden/händelser. Vid eventuella avlämningsproblem, försök analysera var problemet ligger. Vilken del i kedjan är det som inte fungerar egentligen? Vad kan orsaken vara till att den inte fungerar på det sätt vi vill? Försök tänka på vilka detaljer det är som inte fungerar. Vad kan det bero på? Vilka paralleller kan ni se till andra problem ni har? Vilken nivå ligger problemet egentligen på?

VILTINTRESSE

När det gäller vilt och viltintresse kan det variera hur villig hunden är att ta vilt. Försök att träna med vilt ofta. Träna gärna med så många olika slags vilt som möjligt och träna alltid med fräscht vilt!

Om hunden är ovillig att ta vilt kan du försöka uppmuntra intresset med hjälp av:

- Jaktlek
- Nyfikenhet
- Söka rätt på

Jaktlek

Låt hunden jaga efter viltet – gör viltet lite levande, dra den längs marken framför/från hunden och släng iväg den (gärna in bakom en sten eller ett träd eller in i något snår). Vänta ut hunden och se om den lyfter viltet. Om inte, gå dit och ”snuva” hunden på den. Lek lite med den själv och låt den därefter försvinna lite snabbt. Om hunden apporterar viltet, men ändå är lite skeptisk – avsluta gärna en apportering med att leka lite med viltet. Antingen som en bus-apportering, som hunden får springa och ta eller så låter du viltet försvinna lite snabbt efter leken utan att hunden får ta den eller nosa på den, bara träna lite...

Nyfikenhet

Ladda viltet genom att rikta ditt eget intresse mot viltet, utan att bry dig om hunden. Du ska tycka att viltet är jättekul och intressant och försöka överföra din attityd till hunden. Lek lite kort med viltet framför hunden och låt det sedan försvinna. Hunden ska inte hinna ta eller nosa på viltet utan bara bli lite nyfiken. Gör den här typen av övning ofta. När hunden börjar bli riktigt intresserad kan den få hinna nosa lite snabbt på viltet, låt det sen snabbt försvinna igen.

Söka rätt på

Göm viltet – låt hunden sitta och titta på, gå ut och göm det på något lite halvsvårt ställe, helst så pass dolt att ni inte har ögonkontakt. Du kan även prova att hänga upp viltet i ett träd, så pass högt upp att hunden måste kämpa rejält för att få ner det. Min erfarenhet är att det är mer sannolikt att hunden tar viltet om den får kämpa lite för att hitta det och för att få tag i det - ”Måste visa matte/husse vad jag hittat”.

Att apportera vilt är för de allra flesta en svårare uppgift än att apportera dummies. Då är belöningen ännu viktigare. Ju svårare uppgift, desto högre lön behöver delas ut - mer beröm, mer glädje från matte/husse, godare godis.

Lycka till med er träning!

© Susanna Hallgren